

สารนิพนธ์ พุทธศาสตร์บัณฑิต ประจำปี ๒๕๕๒

เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ
พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต รุ่นที่ ๕/๒๕๕๒
พุทธศาสตร์มหาบัณฑิต รุ่นที่ ๑๙/๒๕๕๒
พุทธศาสตร์บัณฑิต รุ่นที่ ๕๔/๒๕๕๒
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม
วันที่ ๑๕-๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

สารนิพนธ์

พุทธศาสตร์บัณฑิต ประจำปี ๒๕๕๒

พิมพ์ครั้งแรก : พฤษภาคม ๒๕๕๒

จำนวนพิมพ์ : ๓,๐๐๐ เล่ม

จำนวนหน้า : ๖๐๘ หน้า

พิธีพิมพ์อักษร : คณะกรรมการฝ่ายจัดทำสูจิบัตรและสารนิพนธ์

ออกแบบปก : พจิตร พรหมลี

จัดรูปเล่ม : วรพันธุ์ แย้มหงษ์ปภา

พิมพ์ที่ : นวสาส์น การพิมพ์ ๑๔/๘๓ ถนนรัตนกวี
แขวงจอมทอง เขตจอมทอง กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๕๐
โทรศัพท์ ๐๒-๔๗๖-๔๖๔๗ มือถือ ๐๘๑ ๒๐๘-๗๕๕๔
โทรสาร ๐๒-๘๗๕-๒๙๘๕

มหาจุฬาภรณ์ตลกดุณคาถา

ปัฐยาวัตร

มหาวิทยาลัยโย โนย์
อาเจรา คุณสมปุนนา
สิกขากามชนานนญจ
เต สิกขาปารคฺช สิสฺสา
มหาจุฬาลงกรณ -
วิทยาน ปารคฺช อสฺส
ปาสาทิกโก สุปฺปฏิปนโน
สิกขากาโมสฺส วิมฺสี
จิตตปณณมปิ ภาเวตุ
พยุตโต วุปลเมตฺตุนตุ
สมพุทฺธสาสนเน อสฺส
ปรตถายาปิ อตตตถถ
สโต สฺสมปชาโน จ
ทิมทธานาทิสสาวิ
วิชชาจรณสมปนน
อิมสฺมี มงคโลกาเส
อโรคา นิพฺภยา เขมา
ปโปปนตฺต วิปลํ วุฑฺฒี

พุทธวิทยาลัย อาโท
สํฆนิสฺสิตกาน จ
พุทฺธธมฺมํ ปสาสเร
โลกตถทิตสาธกา
ราชวิทยาลัยา อโถ
นวลกฺษณสฺยตา :
มหาจุฬาสฺปณฺธิโต (๑)
มหาจุฬาสฺปณฺธิโต (๒)
เยจฺจนฺติ, เตส นายโก (๓)
สมฺปปฺนเน ภายาทิกเก (๔)
สทา อจลสทฺธิโก (๕)
ปริจฺจาตี จ ปายโส (๖)
โลกาน ปรีวตฺตโน (๗)
มหาจุฬาสฺปณฺธิโต (๘)
สโก กาทุ สมตฺตโก (๙)
มหาจุฬาสฺปณฺธิตา
อายุทิวรสฺยตา
สทา สมพุทฺธสาสนเนติ.

มหาจุฬาภรณ์ตลกดุณคาถา แปล

ฉบับ ๑๖

มหาจุฬาลงกรณ์
วิชาการชั้นสูงแต่สงฆ์
ทั้งพระไตรปิฎกพุทธองค์
เผยแผ่ปฏิบัติวิปัสสนา
อีกความรู้หลากหลาย
มิให้ศึกษาครบครัน

คือสถาบันสอน
เรียนจำอรรถ
สร้างเสริมปัญญา

ครูบาอาจารย์ทรงธรรม์	สอนศิษย์สงฆ์นั้น
แลประชาชนทั่วไป	
ผลิตเหล่าบัณฑิตน้อยใหญ่	ความคิดก้าวไกล
สร้างสรรค์สังคมดีงาม	
เชิญทัศนานิยาม	บัณฑิตตามความ -
ประสงค์มหาจุฬารของเรา	
ลักษณะบัณฑิตมี ๙	ขอย่าดูเบา
เร่งฝึกเร่งฝนด้วยใจ	
หนึ่งปฏิบัติหน้าเลื่อมใส	เพราะธรรมอำไพ
สองใฝ่รู้คิดศึกษา	
สามเป็นผู้นำประชา	ด้านจิตปัญญา
สี่สรรพบปัญหาแก้ได้	
ห้ามีศรัทธาแน่วใน	พุทธศาสน์ตลอดไป
หกเสียสละเพื่อส่วนรวม	
เจ็ดรู้เท่าทันโลกบวม	เปลี่ยนแปลงกำกวม
แปดมีโลกทัศน์กว้างไกล	
เก้าเก่งพัฒนาตนให้	เทียบพร้อมด้วยนัย
คุณธรรมจริยธรรมมา	
ก็ในวันประสาทปริญญา	สำคัญนี้หนา
ขอท่านปราศจากโรคภัย	
เปี่ยมด้วยจตุรพิธพรชัย	อายุยาวไกล
วรรณะ สุขะ พละ	
เป็นยอดพุทธมามกะ	มันในวณะ
รุ่งเรืองเฟื่องชาติศาสน์ธรรมฯ	

นายชำนาญ เกิดช่อ ป.ธ.๙, พธ.บ. ศศ.ม.
 เจ้าหน้าที่ตำราวิชาการ
 ประพันธ์นันทบาลีและแปลไทย

คำปรารภ

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีนโยบายที่ปฏิบัติให้เป็นไปสอดคล้องตามแนว พ.ร.บ. และตามพันธกิจ ๔ ด้าน คือ ผลิตบัณฑิต วิจัย ส่งเสริมพระพุทธศาสนาและบริการวิชาการแก่สังคม ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีภารกิจหลัก คือจัดการศึกษาวิชาการพระพุทธศาสนาแก่นิสิตในสถาบันและประชาชนทั่วไป มีปรัชญาและนโยบายในการผลิตบัณฑิตให้มีลักษณะที่พึงประสงค์ ๙ ประการ คือ

๑. มีปฏิปทาน่าเลื่อมใส
๒. ใฝ่รู้ใฝ่คิด
๓. เป็นผู้นำด้านจิตใจและปัญญา
๔. มีความสามารถในการแก้ปัญหา
๕. มีศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
๖. รู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม
๗. รู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงของสังคม
๘. มีโลกทัศน์กว้างไกล
๙. มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองให้เทียบพร้อมด้วยคุณธรรมและจริยธรรม

นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยได้พัฒนากระบวนการเรียนการสอน เพื่อสร้างความเป็นเลิศทางวิชาการพระพุทธศาสนา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการเรียนการสอนระหว่างมหาวิทยาลัยอื่น ๆ มีนโยบายที่จะพัฒนาบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยให้รู้จักใช้เทคโนโลยีและเข้าใจระบบประกันคุณภาพการศึกษา

นิสิตระดับปริญญาตรีต้องศึกษางานรายวิชาในห้องเรียน ๔ ปี และต้องออกไปปฏิบัติศาสนกิจตามนโยบายของมหาวิทยาลัยอีก ๑ ปี ก่อนเข้ารับปริญญา ข้อกำหนดนี้ทำให้เกิดกิจกรรมบริการพระพุทธศาสนาแก่สังคม เช่น โครงการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน โครงการสอนศีลในโรงเรียน โครงการค่ายพุทธบุตร นิสิตบางส่วนยังได้สนองงานคณะสงฆ์ เช่น สอนศีลธรรมในโรงเรียน สอนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมและแผนกบาลี ออกเผยแผ่หลักธรรมคำสอนและการดำเนินชีวิตแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ตามท้องถิ่นและแหล่งชุมชนต่าง ๆ ผลสืบเนื่องจากการที่นิสิตออกไปปฏิบัติศาสนกิจ ทำให้นิสิตได้ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และคณะสงฆ์ก็ได้บุคลากรที่มีคุณภาพไปปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือกิจการคณะสงฆ์ สำหรับนิสิตระดับปริญญาโทและปริญญาเอกที่จบการศึกษาแล้ว สนับสนุนและเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อย่างมีคุณภาพ เปี่ยมด้วยวิชาการทางพระพุทธศาสนา

ในโอกาสที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจัดพิธีประสาทปริญญาในวันอาทิตย์ที่ ๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ ณ หอประชุมพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม มหาวิทยาลัยจัดให้มีการสัมมนาทางวิชาการพุทธศาสตรบัณฑิต เรื่อง “พระพุทธศาสนานุกรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่” ในวันที่ ๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อเป็นเวทีให้พุทธศาสตรบัณฑิต พุทธศาสตร - มหาบัณฑิต และพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิตมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และแสดงความคิดเห็น ในการสัมมนาครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมสัมมนา ๒,๐๐๐ รูป/คน ในการนี้ มหาวิทยาลัยได้จัดพิมพ์หนังสือสารนิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิต เพื่อเป็นเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เนื้อหาประกอบด้วย ๒ ส่วน คือ ภาควิชาการ มี ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ พระพุทธศาสนาและปรัชญา ตอนที่ ๒ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ และภาคประสบการณ์การปฏิบัติศาสนกิจอันเป็นข้อเขียนเล่าประสบการณ์การปฏิบัติศาสนกิจของพระพุทธศาสตรบัณฑิตที่แต่ละรูปได้ออกไปเผยแผ่พระพุทธศาสนาในท้องถิ่นต่าง ๆ

ในนามมหาวิทยาลัย ขอขอบคุณและอนุโมทนาขอบคุณคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือจุฬบัตรและสารนิพนธ์ ที่ได้อุทิศกำลังกายและสติปัญญาาร่วมกันดำเนินการจัดทำหนังสือสารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี อันจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการพระพุทธศาสนาสืบไป

(พระธรรมโกศาจารย์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ถ้อยแถลง

หนังสือสารนิพนธ์พุทธศาสตรบัณฑิตนี้ จัดพิมพ์ขึ้นเพื่อเป็นเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ ในงานพิธีประสาทปริญญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ณ หอประชุมพุทธมณฑล อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในระหว่างวันที่ ๑๕-๑๗ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๒ เนื้อหาในเล่มแบ่งออกเป็น ๒ ภาค คือ

(๑) ภาควิชาการ ตอนที่ ๑ ว่าด้วยเนื้อหาพระพุทธรักษาและปรัชญา จำนวน ๑๖ เรื่อง ตอนที่ ๒ ว่าด้วยเนื้อหาพระพุทธรักษากับศาสตร์สมัยใหม่ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ จำนวน ๑๕ เรื่อง และมีภาษาอังกฤษ จำนวน ๒ เรื่อง ซึ่งทั้ง ๒ ตอนดังกล่าวนี้เป็นบทความทางวิชาการของคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ นักศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ ของมหาวิทยาลัย และ (๒) ภาคประสบการณ์ การปฏิบัติศาสนกิจ จำนวน ๒ เรื่อง ซึ่งเป็นเอกสารบันทึกประสบการณ์การทำงานของพุทธศาสตรบัณฑิต ซึ่งออกไปปฏิบัติศาสนกิจในสถานที่ต่าง ๆ

ในนามของคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือสุจิตร์และสารนิพนธ์ ขอขอบคุณและขออนุโมทนาขอบคุณคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และผู้ทรงคุณวุฒิของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ - ราชวิทยาลัยที่ได้ส่งบทความมาร่วมตีพิมพ์เผยแพร่ในครั้งนี้ พร้อมกันนี้ ก็ต้องขอภัยต่อคณาจารย์ที่เป็นเจ้าของบทความที่คณะกรรมการฯ ไม่สามารถนำบทความที่ส่งมาลงตีพิมพ์ได้ทั้งหมด เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลาและจำนวนหน้าการพิมพ์ จะได้นำบทความดังกล่าวไปจัดพิมพ์ในโอกาสต่อไป พร้อมกันนี้ก็ต้องขอขอบคุณและขออนุโมทนาขอบคุณต่อทุกท่านที่ได้อุทิศกำลังกายและกำลังสติปัญญาร่วมกันจัดทำหนังสือดังกล่าวให้สำเร็จลงด้วยความเรียบร้อยเป็นอย่างดี

(พระศรีคัมภีร์ญาณ)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

ประธานคณะกรรมการฝ่ายจัดทำหนังสือสุจิตร์และสารนิพนธ์

(แทรกภาพ)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	(๓)
คำปรารภ	(๕)
ถ้อยแถลง	(๗)
ภาควิชาการ/ภาษาไทย	
ตอนที่ ๑ พระพุทธศาสนาและปรัชญา	
พระพุทธศาสนากับทฤษฎีควอนตัม : ความเหมือนที่แตกต่าง	
โดย พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมฺมจิตฺโต), ศ.ดร. อธิการบดี	๑
พุทธวิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยกรอบแห่งอริกถนสมณะ ๗ :	
ศึกษาแนวการประยุกต์ใช้สัมมุขาวินัย เยภุยยสิกขาวิสัย และตณวัตถการกะ	
โดย พระศรีคัมภีร์ญาณ (สมจินต์ สมมาปญโญ), รศ.ดร.	๑๗
อียิปต์ ของขวัญจากแม่น้ำไนล์	
โดย พระศรีธวัชเมธี (ชนะ ธมฺมธโช, ป.ธ.๙) และ	
พระวิสุทธินิภัทรธาดา (ประสิทธิ์ พุทฺทมวโร, Ph.D.)	๓๓
ประเพณีให้ทานไฟ	
โดย พระมหาปริดา ขนฺติโสภโณ	๖๕
วิธีแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทย ด้วยการสมานฉันท์แนวพุทธ	
โดย ศ.พิเศษ อติศักดิ์ ทองบุญ ราชบัณฑิต	๗๗
พุทธจริยธรรมกับการพัฒนานักพัฒนาสังคม	
โดย ศ.ดร.จ่านงค์ อติวัฒนสิทธิ์	๘๗
ตึละฉิ่น : ชีแห่งเมืองสกาย ประเทศสหภาพเมียนมาร์	
โดย รศ.สมบูรณ บุกุญญธิ, บุกุญญา จิมานัง และไฉไลฤติ ยวนะศิริ	๙๗
สรืรสาทศาสตรคัมภีร์ไวยากรณโโบราณ	
โดย รศ.จิรภัทร แก้วกู่	๑๑๗

การพัฒนาการศึกษาคณะสงฆ์ไทย	
โดย พศ.ดร.สมศักดิ์ บุญปู	๑๓๓
ความจริงในความเชื่อ	
โดย พศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงภักดิ์	๑๕๑
ภาพแห่งความรุ่งเรือง เมืองโบราณและพุทธสถานในคัมภีร์	
โดย พศ.ดร.สมิทธิพล เนตรนิมิตร	๑๖๗
พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรมไทย	
โดย พศ.ฉวีวรรณ สุวรรณภา	๑๘๕
การรัฐสภาระเทศ เพื่อมาตรฐานการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ	
โดย พศ.วรวิทย์ นิเทศศิลป์	๑๙๓
การบวช : บุญยิ่งใหญ่ของชาวพุทธ	
โดย ดร.เสนาะ ผดุงฉัตร	๑๙๙
การใช้ภาษาอินเดียในสยามประเทศ	
โดย อาจารย์รังษี สุกนธ์	๒๑๕
ตอนที่ ๒ พระพุทธศาสนากับศาสตร์สมัยใหม่ มนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์	
การพัฒนาพระบัณฑิตอาสา: กระบวนการเรียนรู้	
โดย พระครูพิพิธสุตาทธ (บุญช่วย สิริธนโร, Ph.D.)	๒๓๓
องค์กรธุรกิจและการจัดการ (Business Organization and Management)	
โดย พระครูปริมาณุรักษ์ (ประสิทธิ์ อรุณสิทฺโธ), พศ.ดร.	๒๔๗
ค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงเพราะสังคมเปลี่ยนไป	
โดย พระครูปริยัติกิตติธำรง (ทองขาว กิตติธโร), พศ.ดร.	๒๕๙
พุทธศาสตรบัณฑิตอันพึงประสงค์	
โดย พระครูสิริรัตนานุวัตร (ทวี ฐานวโร), พศ.ดร.	๒๘๕
แนวคิดทางการเมืองการปกครองตามแนวพระไตรปิฎก	
โดย พระครูโสภณปริยัติสุธี (ศรีบรรดร ธีรธมฺโม), พศ.	๒๙๕

คุณภาพพุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่ ที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี ๒๕๔๓ – ๒๕๔๙ โดย พระมหาดรณรงค์ กนตลีโล, ผศ.ดร.	๓๑๓
ลำนนำไตรสรณคมน์ โดย ผศ.ประพันธ์ กุลวินิจนัย	๓๒๙
วรรณคดีกวีพุทธธรรม โดย ผศ.ปฐมพงศ์ ทินบรรเจ็ดฤทธิ	๓๔๑
จิตวิทยาคืออะไร โดย ผศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง	๓๕๙
ทัศนคติที่มีต่อครอบครัวและการได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวของพระนิสิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตแพร่ โดย ผศ.พูนทรัพย์ เกตุวีระพงศ์	๓๗๑
ผลกระทบของระบบเทคโนโลยีสารสนเทศต่อสังคมในปัจจุบัน โดย ผศ.ดิเรก นุ่นกล้า	๓๙๓
การเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดย ผศ.สมชัย ศรีนอก	๔๐๓
วรรณคดีประชาชน โดย อาจารย์ยอดดลย์ คนแรง	๔๑๙
ความแตกต่างของแนวความคิดในการออกแบบพุทธสถาปัตยกรรมในสมัยปัจจุบัน โดย นายบุญยกกร วชิระเอียรชัย	๔๓๕
๑๐ ปี ประกันคุณภาพการศึกษา มหาจุฬาฯ ก้าวหน้าหรือถอยหลัง โดย นายสนธิญาณ รักษาภักดิ์	๔๕๕
ภาควิชาการ/ภาษาอังกฤษ	๔๘๗
Buddhist Ethics and Education Assoc.Prof.Dr.PhraSudhivorayan	๔๘๙

**The Role of Sung-Sermon Practitioner Monks
in the Northeast of Thailand**

Asst.Prof.Dr. Dipti Mahanta

๔๙๗

ภาคประสบการณ์การปฏิบัติศาสนกิจ

๕๐๗

บทบาทพระสงฆ์ในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทยปัจจุบัน

โดย พระเฉลิม ธมฺมโรโส พระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ รุ่นที่ ๕๔

วิทยาเขตนครราชสีมา

๕๐๙

บทบาทพระสงฆ์ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในสังคมปัจจุบัน

โดย พระมาส อิศฺสรธมฺโม พระนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ รุ่นที่ ๕๔

วิทยาลัยสงฆ์นครสวรรค์

๕๔๓

ภาคผนวก

๕๖๙

โครงการสัมมนาทางวิชาการพุทธศาสตรบัณฑิต ประจำปี ๒๕๕๒

๕๗๑

กำหนดการพิธีประสาทปริญญา

๕๗๓

คำกล่าวรายงาน โดย รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

๕๗๗

สถิติจำนวนหน่วยอบรมโครงการ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๓-๒๕๕๑

๕๘๐

โครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน

๕๘๑

โครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน

๕๘๒

ตารางแสดงสถิติงบประมาณฯ

๕๘๔

ผลที่ได้รับจากการดำเนินตามโครงการ

๕๘๖

สถิติการจัดโครงการบรรพชาและอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน

ปีพุทธศักราช ๒๕๒๓-๒๕๕๑

๕๙๑

บัญชีจำนวนนิสิตปฏิบัติศาสนกิจ รุ่นที่ ๕๔

๕๙๒

สรุปการสัมมนานิสิตปฏิบัติศาสนกิจ รุ่นที่ ๕๔ ทั้ง ๔ ภาค

๕๙๔

คณะกรรมการฝ่ายจัดสัมมนาทางวิชาการ

๖๐๖

คณะกรรมการฝ่ายจัดทำสูจิบัตรและสารนิพนธ์

๖๐๗

ภาควิชาการ/ภาษาไทย
ตอนที่ ๑ พระพุทธศาสนาและปรัชญา

(ဘုံ)